

УДК 582.28

МЯТЛІЦКАЯ Д.А., студэнт

Навуковы кіраўнік КУРДЗЕКА Ж.П., ст. выкладчык

УА “Віцебская ордэна “Знак Пашаны” дзяржаўная акадэмія ветэрынарнай медыцыны”

АБ НЕКАТОРЫХ АСПЕКТАХ МІКАЛАГІЧНЫХ НАЙМЕННЯЎ

Значную частку багатага пласту біялагічнай тэрміналогіі складаюць мікалагічныя найменні.

Мікалогія (ад грэч. *mukēs* – грыб, *logia* – навука, вучэнне) – раздзел біялогіі, які вывучае будову грыбоў, іх развіццё, фізіялагічныя і біяхімічныя ўласцівасці, іх ролю ў прыродзе, а таксама ўплыў на арганізм чалавека і жывёлы.

Мэтай даследавання працы быў лексіка-семантычны, параўнальны і словаўтваральны аналіз беларускай, рускай і польскай мікалагічнай лексікі, вызначэнне яе месца ў лексічным фондзе беларускай мовы.

У працы прааналізавана 50 найменняў грыбоў, якія сустракаюцца на тэрыторыі Беларусі, Расіі, Польшчы.

Сярод мікалагічнай лексікі вылучаюцца тры структурныя тыпы. Вялікую частку названай лексікі складаюць аднаслоўныя найменні: *лісічка, масляк, апенька, дажджавік, страчок, зелянушка, падмалочнік, порхаўка, падмошнік, гаркуха, ваўнянка*, якія ў асноўным ўтвараюцца суфіксальным спосабам. Таксама значная частка належыць складаным словам: *сыраежка, ілжэапенька, чырвонагаловік, чорнагаловік, мухамор, чорнагалоўнік, краснагаловец*. Пераважаюць састаўныя найменні “назоўнік + прыметнік”: *грузд чорны, белы грыб, радоўка шэрая, апенька сапраўдная, дажджавік грушападобны, грузд чорны, сыраежка ядомая, радоўка зялёная, шампіньён палявы і інш.*

Некаторыя мікалагічныя найменні аднолькавыя ў трох мовах: *масляк, масленок, maślak; баравік, боровик, borowik; мухамор, мухомор, tuchnotor*. Ёсць такія, што супадаюць у рускай і беларускай і не супадаюць з польскімі назвамі: *сыраежка, сыроежка, rydz; лісічка, лисичка, kurki; дажджавік, дождевик, kapia*.

Можна вылучыць найменні грыбоў паводле колеру: *зялёнка, бяляк, рыжык, чорнагаловік, белы грыб, апенька жоўтая, мухамор белы, сінюха, грузд чорны і інш.*

Паводле месца росту грыба сустракаюцца наступныя назвы: *падбярэзавік, падасінавік, гнаявік, баравік, апенька і інш.*

На аснове падабенства грыба да пэўнай жывёлы вылучаюцца такія найменні, як *свінкі, лісічкі, гусачкі, казлякі, кароўкі, валавянкі і інш.*

Праца мае пэўную практычную значымасць, таму што дадзеныя мікалагічныя найменні можна выкарыстоўваць на практычных занятках па дысцыпліне “Беларуская мова (прафесійная лексіка)” пры вывучэнні такіх тэм, як “Навуковы стыль”, “Лексічны склад беларускай мовы”, а таксама пры вывучэнні раздзела “Мікалогія” па дысцыпліне “Мікрабіялогія”.